

MONITOR SPÓŁDZIELCZY

OFICJALNY ORGAN CENTRALNEGO ZWIĄZKU SPÓŁDZIELCZEGO

WYCHODZI 5 i 20 KAŻDEGO MIESIĄCA

Rok I

Warszawa, dnia 20 grudnia 1948 r.

Nr 13

TREŚĆ NUMERU:

- poz. 94 — Uchwała Rady Ministrów z dnia 20 listopada 1948 r. w sprawie połączenia Robotniczej Spółdzielni Wydawniczej „Prasa“, Spółdzielni Wydawniczej „Książka“ i Spółdzielni Wydawniczej „Wiedza“ 2
- poz. 95 — Struktura Centrali Spółdzielni Pracy 3
- Uchwały Zarządu Centralnego Związku Spółdzielczego:
- poz. 96 — Uchwała Zarządu CZS z dnia 26 listopada 1948 r. w sprawie jednolitego planu kont 4
- poz. 97 — Uchwała Zarządu CZS z dnia 26 listopada 1948 r. w sprawie pogłębienia akcji oszczędnościowej w instytucjach spółdzielczych 4
- Komunikaty Biura Prawnego Centralnego Związku Spółdzielczego:
- Komunikat Biura Prawnego CZS w sprawach podatkowych 5
- Komunikat Biura Prawnego CZS w sprawie zasad przestrzegania przez instytucje spółdzielcze obowiązujących przepisów w obrocie bezgotówkowym 5
- Przegląd ustawodawstwa ogólnego 8

UCHWAŁA RADY MINISTRÓW

z dnia 20 listopada 1948 r.

w sprawie połączenia Robotniczej Spółdzielni
Wydawniczej „Prasa“, Spółdzielni Wydawniczej
„Książka“ i Spółdzielni Wydawniczej „Wiedza“

(Monitor Polski Nr A - 79 z dnia 23 listopada 1948 r. poz. 696)

W związku ze zjednoczeniem Polskiej Partii Robotniczej i Polskiej Partii Socjalistycznej — w celu skoordynowania działalności wydawniczej Zjednoczonej Partii Robotniczej następuje połączenie trzech spółdzielni wydawniczych, a mianowicie Robotniczej Spółdzielni Wydawniczej „Prasa“, Spółdzielni Wydawniczej „Wiedza“ i Spółdzielni Wydawniczej „Książka“, będących instytucjami obu jednoczących się Partii.

Z połączenia wyżej wymienionych Spółdzielni powstają dwie Spółdzielnie: prasowa i książkowa.

Spółdzielnia prasowa nosić będzie nazwę: Robotnicza Spółdzielnia Wydawnicza „Prasa“ z odpowiedzialnością udziałami, Spółdzielnia książkowa nosić będzie nazwę: Spółdzielnia Wydawnicza „Książka i Wiedza“ z odpowiedzialnością udziałami.

Wobec tego na podstawie artykułu 115a ustawy z dnia 29 października 1920 roku o spółdzielniach (Dz. U.R.P. Nr 55, z roku 1934, poz. 495) w brzmieniu dekretu z dnia 24 sierpnia 1945 r. (Dz. U.R.P. Nr 34, poz. 205) Rada Ministrów uchwala co następuje:

1. Łączy się spółdzielnie wydawnicze:
 - a) Robotnicza Spółdzielnia Wydawnicza „Prasa“ z odpow. udziałami.
 - b) Spółdzielnia Wydawnicza „Książka“ z odpow. udziałami.
 - c) Spółdzielnia Wydawnicza „Wiedza“ z odpow. udziałami, na zasadach ustalonych w niniejszej uchwale.
2. W wyniku łączenia się spółdzielni wydawniczych, oznaczonych w ust. 1, działać będą dwie spółdzielnie wydawnicze:
 - a) Robotnicza Spółdzielnia Wydawnicza „Prasa“ z odpow. udziałami.
 - b) Spółdzielnia Wydawnicza „Książka i Wiedza“ z odpow. udziałami.
3. Przedmiotem Robotniczej Spółdzielni Wydawniczej „Prasa“ będzie wydawnictwo prasy, zaś przedmiotem Spółdzielni Wydawniczej „Książka i Wiedza“ będzie wydawnictwo książek.
4. Podstawę rachunkową połączenia stanowią bilanse łączących się Spółdzielni sporządzone według stanu na dzień 31 grudnia 1948 r. Zasady dokonania obrachunków z tytułu wierzytelności i długów unormowane zostaną uchwałą oddzielną.

5. Połączenia dokona się w sposób następujący:

- a) Spółdzielnia Wydawnicza „Książka i Wiedza“ przejmuje majątek Spółdzielni Wydawniczej „Książka“ oraz tę część majątku Spółdzielni Wydawniczej „Wiedza“, która związana jest z wydawnictwem książek.
- b) Robotnicza Spółdzielnia Wydawnicza „Prasa“ przejmuje majątek Robotniczej Spółdzielni Wydawniczej „Prasa“ oraz pozostałą część majątku Spółdzielni Wydawniczej „Wiedza“.

6. Do połączenia ustanowionego uchwałą niniejszą stosuje się odpowiednio przepisy art. 110 — 115 ustawy o spółdzielniach.

7. Nadaje się Spółdzielniom: Robotnicza Spółdzielnia Wydawnicza „Prasa“ z odpow. udziałami i Spółdzielnia Wydawnicza „Książka i Wiedza“ z odpow. udziałami statuty, stanowiące załączniki do niniejszej uchwały.

8. Na podstawie niniejszej uchwały i załączonych do niej statutów dokona sąd rejestrowy właściwych wpisów w rejestrach spółdzielni.

9. Powołuje się dla Robotniczej Spółdzielni Wydawniczej „Prasa“ pierwszą Radę Nadzorczą w składzie:

1. Albrecht Jerzy
2. Alster Antoni
3. Baranowski Feliks
4. Berman Jakub
5. Chaber Ferdynand
6. Chełchowski Hilary
7. Ćwik Tadeusz
8. Dąbrowski Konstanty
9. Dietrich Tadeusz
10. Droźniak Edward
11. Gołański Henryk
12. Jędrychowski Stefan
13. Jabłoński Henryk
14. Kasman Leon
15. Kole Juliusz
16. Kowalczyk Józef
17. Kowalczyk Stanisław
18. Lange Oskar
19. Lipiński Zenon
20. Matuszewski Stefan
21. Mazur Franciszek
22. Motyka Lucjan
23. Ochab Edward
24. Oks Mateusz

25. Popiel Mieczysław
26. Rapacki Adam
27. Reczek Włodzimierz
28. Rybicki Marian
29. Staszewski Stefan
30. Świątkowski Henryk
31. Szyr Eugeniusz
32. Werfel Roman
33. Wojnar Jan
34. Zambrowski Roman
35. Zawadzki Aleksander

i Prezydium Rady Nadzorczej w składzie

Albrecht Jerzy
 Jabłoński Henryk
 Kasman Leon
 Matuszewski Stefan
 Staszewski Stefan

Powołuje się dla Spółdzielni Wydawniczej „Książka i Wiedza“ pierwszą Radę Nadzorczą w składzie:

1. Albrecht Jerzy
2. Alster Antoni
3. Arski Stefan
4. Bielski Leon
5. Cieślukowska Stefania
6. Ćwik Tadeusz
7. Dietrich Tadeusz
8. Dąbrowski Konstanty
9. Chełchowski Hilary
10. Gebert Bolesław
11. Jabłoński Henryk
12. Jędrzychowski Stefan

13. Kormanowa Zanna
14. Kozłowska Helena
15. Kasman Leon
16. Kołodziejski Henryk
17. Kruczkowski Leon
18. Mijał Kazimierz
19. Matuszewski Stefan
20. Mazur Franciszek
21. Motyka Lucjan
22. Olewiński Marian
23. Ochab Edward
24. Oks Mateusz
25. Praga Rafał
26. Reczek Włodzimierz
27. Rybicki Marian
28. Sokorski Włodzimierz
29. Skrzyszewski Stanisław
30. Szyr Eugeniusz
31. Staszewski Stefan
32. Świątkowski Henryk
33. Schaff Adam

i Prezydium Rady Nadzorczej w składzie

Alster Antoni
 Arski Stefan
 Kasman Leon
 Kruczkowski Leon
 Reczek Włodzimierz

10. Uchwała niniejsza wchodzi w życie z dniem ogłoszenia w Monitorze Polskim.

PREZES RADY MINISTRÓW,
Józef Cyrankiewicz

Poz. 95.

STRUKTURA CENTRALI SPÓŁDZIELNI PRACY

Zarząd CZS na posiedzeniu w dniu 29 października 1948 r. zatwierdził strukturę Centrali Spółdzielni Pracy w następującym brzmieniu:

I. Centrala Spółdzielni Pracy posiada:

aparatus centralny — o ogólnopolskiej skali działania
 oddziały okręgowe — obejmujące swą działalnością teren województwa

II. Budowa aparatu centralnego:

Wydział Prezydalny

Biuro planowania i studiów — podległe bezpośrednio prezesowi zarządu,

Dział planowania

„ studiów

„ statystyki

Biuro Organizacyjne

Sekretariat

Dział organizacyjny

„ personalny i kadr

„ inspekcji przemysłowo-handlowej

Biuro finansowo-rachunkowe

Dział administracyjno-gospodarczy

„ finansowy

„ rachunkowości

Wydział Organizacji, Produkcji i Zbytu*)

Dział zaopatrzenia

„ wyrobów włókienniczych

„ „ skórzanych

„ „ metalowych, elektrotechnicznych i drzewnych

„ „ chemicznych, farmaceutycznych i mineralnych

„ „ przemysłu ludowego

„ „ przemysłu różnego

Samodzielny referat handlu detalicznego (przejściowo)

„ „ eksportowy

Wydział Aktywizacji Zatrudnienia i Spółdzielni Przemysłowo-Usługowych

Dział organizacji i inwestycji

„ administracji dotacjami

*) W celu zagwarantowania sprawności funkcjonowania aparatu organizacji zbytu Centrali Spółdzielni Pracy, zaleca się utworzenie w ramach każdego z działów branżowych Wydziału Organizacji Produkcji i Zbytu samodzielnych referatów organizacji zbytu, które będą funkcyjnie podlegały zastępcy kierownika wydziału. (Zalecenie Wydz. Org. CZS, w wykonaniu uchwały CZS).

Dział spółdzielni budowlanych
" " spedycyjno - transporto-
wych
" różnych spółdzielni usługowych

Wydział Rewizyjno-Instrukcyjny

Sekretariat

Dział instrukcyjno-organizacyjny

" rewizji
" szkolenia
" wydawnictw i propagandy

Wydział Spółdzielni Inwalidzkich (w orga-
nizacji)

III. Budowa okręgowego oddziału:

Referat planowania

Dział Administracyjno-finansowy

" zbytu

" produkcji

Samodzielny referat aktywizacji zatrudnie-
nia

Dział spółdzielni przemysłowo-usługowych

" rewizyjno-instrukcyjny

UCHWAŁY ZARZĄDU CENTRALNEGO ZWIĄZKU SPÓŁDZIELCZEGO

Poz. 96.

Uchwała Zarządu C.Z.S.

z dnia 26 listopada 1948 r.

w sprawie jednolitego planu kont.

Zarząd powzięła następującą uchwałę w spra-
wie zatwierdzenia jednolitego planu kont dla
central spółdzielni i spółdzielni:

Zatwierdzić do użytku jednolity plan kont
dla central spółdzielni i spółdzielni wraz z in-
strukcją, w brzmieniu opracowanym przez ko-
misję fachową i przedyskutowanym z przedsta-
wicielami nauki. Tekst jednolitego planu kont
dla spółdzielczości oraz instrukcji do jednolite-
go planu kont, jest tekstem obowiązującym.

Zobowiązać wszystkie centrale spółdzielni i
spółdzielnie do wprowadzenia omawianego pla-
nu kont wraz z instrukcją do rachunkowości,
począwszy od 1 stycznia 1949 r.

Zlecić właściwym centralom niezwłoczne wy-
konanie szczegółowych wytycznych, dotyczą-
cych rozwinięcia załączonego planu kont, sto-
sownie do potrzeb zrzeszonych spółdzielni.

Równocześnie Zarząd zlecił Wydziałowi Pla-
nowania porozumieć się z Ministerstwem Prze-
mysłu i Handlu w sprawie rozszerzenia jednoli-
tego planu kont na centrale spółdzielczo-pań-
stwowe.

Poz. 97.

Uchwała Zarządu C. Z. S.

z dnia 26 listopada 1948 r. w sprawie pogłębienia
akcji oszczędnościowej w instytucjach
spółdzielczych

Wobec konieczności pogłębienia oszczędności
w pracy w instytucjach spółdzielczych i obniże-
nia w ten sposób kosztów handlowych, w uzu-
pełnieniu wydanych dotąd derektyw, Zarząd
CZS ustala co następuje:

1) zobowiązuje się centrale spółdzielni i
spółdzielczo-państwowe oraz spółdzielnie
do zaniechania wszelkiego rodzaju wy-
dawnictw, z których wpływy nie pokry-
wają wydatków, z wyjątkiem wydaw-
nictw, przeznaczonych do zaplanowanej
akcji szkolenia, lub zaplanowanej akcji
propagandowej i pod warunkiem, że kosz-

ty tych wydawnictw przewidziane będą
w zatwierdzonym budżecie central lub
spółdzielni;

2) zabrania się urządzania przez centrale
spółdzielni i spółdzielczo-państwowe oraz
spółdzielnie wszelkiego rodzaju oficjal-
nych przyjęć, bankietów, balów oraz wy-
datkowania na cele reprezentacyjne, na
różnego rodzaju zaproszenia, życzenia i
inne druki grzecznościowe z okazji uro-
czystości, świąt, rocznic itp.; sumy prze-
widziane na ten cel w budżetach, podle-
gają automatycznemu zablokowaniu;

3) wydatki na cele subsydiów i ofiar dla in-
stytucji i na akcje społeczne i charyta-
tywne z budżetu central i spółdzielni na
1948 r., winny być wstrzymane do decy-
zji CZS;

4) wszystkie centrale oraz spółdzielnie zali-
czone do I i II kategorii instytucji spół-
dzielczych nadesłają wykazy instytucji i
akcji o charakterze społecznym i chary-
tatywnym, którym wymienione centrale
i spółdzielnie zamierzają udzielić subwen-
cji w 1949 roku oraz podadzą w terminie
do dnia 15 grudnia 1948 r. wysokość sum
preliminowanych dla każdej z nich.

Centralny Związek Spółdzielczy, po
przebadaniu materiałów, wymienio-
nych w punkcie poprzednim, ustali w po-
rozumieniu z centralami ostateczną wyso-
kość i przeznaczenie subwencji i ofiar
oraz sposób i terminy ich przekazywania;

5) w budżetach spółdzielni, zaliczonych do
kategorii III i IV nie należy przewidywać
wydatków na subsydia i ofiary, co nie u-
chyła prawa walnego zgromadzenia człon-
ków spółdzielni do przeznaczenia na cele
społeczne w ramach obowiązujących wy-
tycznych części czystej nadwyżki pozosta-
jącej w swobodnej dyspozycji walnego
zgromadzenia;

6) Wydział Rewizyjny CZS oraz wydziały re-
wizyjno-instrukcyjne central zobowiąza
swoją aparat terenowy do ścisłej kontroli
postanowień odnośnie pkt. pkt. 1 — 3 i 5
niniejszej uchwały.

KOMUNIKATY BIURA PRAWNEGO CENTRALNEGO ZWIĄZKU SPÓŁDZIELCZEGO

Komunikat Biura Prawnego C.Z.S. w sprawach podatkowych

Komunikujemy, że w Dzienniku Ustaw R.P. z dnia 12 listopada br. Nr 52 ogłoszone zostały m.in.

- a) dekret z dnia 25 października 1948 r. o podatku obrotowym (poz. 413),
- b) dekret z dnia 25 października 1948 r. o podatku dochodowym (poz. 414).

Po ukazaniu się rozporządzeń wykonawczych do powyższych dekretów, omówienie ich łącznie z instrukcją zamieścimy w „Monitorze Spółdzielczym“.

Równocześnie podajemy do wiadomości przepisy o opłatach za karty rejestracyjne:

Dekret z dnia 25 października 1948 r. o podatku obrotowym (Dz. U.R.P. Nr 52, poz. 413) wprowadza obowiązek uiszczania opłat za karty rejestracyjne na każdy rok podatkowy w miesiącu grudniu roku poprzedzającego (art. 23 dekretu).

Przepisy co do kart rejestracyjnych na rok 1949 weszły w życie z dniem ogłoszenia powyższego dekretu (art. 35 dekretu).

W związku z powyższym spółdzielnie są obowiązane w **miesiącu grudniu** br. złożyć w urzędach skarbowych (rewizyjnych) właściwych dla wymiaru podatku obrotowego deklaracje na nabycie kart rejestracyjnych (w 3-ch egzemplarzach) dla każdego zakładu handlowego, przemysłowego, składu, wymagającego nabycia odrębnej karty rejestracyjnej oraz uiszczyć należną opłatę.

Placówki centrali spółdzielni, dla których władzą wymiarową podatku obrotowego jest urząd rewizyjny, właściwy dla siedziby, zarządu centrali, zgłaszają obowiązek podatkowy w podatku obrotowym przez uiszczenie opłaty za kartę rejestracyjną za pośrednictwem swojej centrali.

Dla orientacji podajemy niżej wysokość opłat za karty rejestracyjne dotyczących spółdzielni (art. 26 dekretu).

Oznaczenie zakładów, przedsiębiorstw i zajęć	opłata roczna zł
1. Zakłady handlowe i usługowe obowiązane do prowadzenia ksiąg handlowych	7.500.—
2. zakłady przemysłowe, rzemieślnicze obowiązane do prowadzenia ksiąg handlowych	7.500.—
3. składy	500.—
4. wszelkie inne przedsiębiorstwa, zakłady o celach zarobkowych obowiązane do prowadzenia ksiąg handlowych	7.500.—

Równocześnie zwracamy uwagę, że w myśl art. 137 dekretu z dnia 11 kwietnia 1947 r. o prawie karnym skarbowym (Dz. U.R.P. Nr 32 poz. 140) „kto wbrew przepisom o podatku obrotowym nie nabył karty rejestracyjnej na prowadzenie przedsiębiorstwa (zakładu), posiadanie składu lub wykonywanie zajęcia albo nabył taką kartę za cenę niższą od przepisanej, podlega karze grzywny w wysokości od 1 do 20-krotnej uszczuplonej kwoty“.

Komunikat Biura Prawnego C.Z.S. w sprawie zasad przestrzegania przez instytucje spółdzielcze obowiązujących przepisów o obrocie bezgotówkowym.

Ostatnio sądy wydały szereg wyroków, skazujących członków zarządów spółdzielni na kary więzienia za nieprzestrzeganie przepisów o obrocie bezgotówkowym.

Ponadto Ministerstwo Skarbu wydało polecenie przeprowadzenia dokładnej kontroli, zmierzającej do ustalenia przypadków nieprzestrzegania tych przepisów.

Wobec powyższego Centralny Związek Spółdzielczy poleca zwrócić szczególną uwagę na ścisłe przestrzeganie przez zrzeszone spółdzielnie obowiązujących przepisów o obrocie bezgotówkowym.

Na usunięcie uchybień i niedociągnięć w tym względzie należy położyć nacisk przy sposobności dokonywania rewizji i lustracji spółdzielni.

Przypominamy, że sprawa obrotu bezgotówkowego została unormowana dekretem z dnia 3 lutego 1947 r. o obowiązku uczestniczenia w obrocie bezgotówkowym (Dz. U. R. P. Nr 16, poz. 61) i rozporządzeniem wykonawczym Ministra Skarbu do tego dekretu (Dz. U. R. P. Nr 45 z 1947 r., poz. 236).

Jak wynika z wyraźnego przepisu art. 1. pkt. 3 przytoczonego wyżej dekretu, **spółdzielnie i ich związki** (a więc i centrale) podlegają obowiązkowi uczestniczenia w obrocie bezgotówkowym.

Obowiązek ów polega przede wszystkim na tym, że **każdy uczestnik obrotu bezgotówkowego winien posiadać rachunek bieżący w jednej z instytucji kredytowych, wymienionych w art. 4 dekretu.**

Instytucjami tymi, do czasu powołania nowych przedsiębiorstw bankowych, przewidzianych w dekrete o reformie bankowej z dnia 12 listopada 1948 r (Dz. U. R. P. Nr 52, poz. 412), — są: Narodowy Bank Polski, Bank Gospodarstwa Krajowego, Państwowy Bank Rolny, Poczta Kasa Oszczędności, Bank Gospodarstwa Spółdzielczego, Bank Handlowy w Warszawie, Bank Związku Spółek Zarobkowych w Poznaniu, Polski Bank Komunalny w Warszawie, Komunalny Bank Kredytowy w Po-

znaniu, Bank Komunalny, komunalne kasy oszczędności, spółdzielnie kredytowe oraz oddziały tych instytucji.

O ile chodzi o **spółdzielnie kredytowe**, to uprawnione są do prowadzenia rachunków bieżących uczestników obrotu bezgotówkowego tylko te z nich, które zostały umieszczone w wykazie, ogłoszonym przez Ministra Skarbu w Monitorze Polskim. Wykaz taki został ogłoszony w Monitorze Polskim z dnia 18 sierpnia 1947 r., poz. 716, a w numerze 77-A Monitora Polskiego z dnia 28 października 1948 r. pod poz. 681 zostało ogłoszone uzupełnienie tego wykazu. Wykazy te zostały przedrukowane w Monitorze Spółdzielczym Nr 5, str. 2 — 8 oraz w Nr 10/11 str. 2 — 3.

Na rachunku bieżącym w jednej z wymienionych powyżej instytucji kredytowych uczestnik obrotu bezgotówkowego jest obowiązany zefundować wszystkie swe obroty.

Poza rachunkiem bieżącym, o którym mowa, uczestnik obrotu bezgotówkowego może posiadać rachunek żyrowy w Narodowym Banku Polskim i rachunek czekowy w Pocztovej Kasie Oszczędności (art. 5 dekretu).

Jeżeli uczestnik obrotu bezgotówkowego posiada oddziały swego przedsiębiorstwa w różnych miejscowościach, to może on dla każdego z tych oddziałów prowadzić odrębne rachunki bieżące, jednak w tych tylko instytucjach kredytowych, które zostały umieszczone w art. 4 dekretu, a w przypadkach, gdy w miejscowości, w której ma być prowadzony rachunek bieżący oddziału, znajduje się oddział instytucji kredytowej, prowadzącej rachunek bieżący przedsiębiorstwa, należy rachunek oddziału prowadzić w oddziale tej właśnie instytucji kredytowej (art. 5, ust. 3 dekretu).

W zasadzie uczestnikom obrotu bezgotówkowego służy prawo swobodnego wyboru instytucji kredytowej, w której pragną prowadzić swe rachunki bieżące, byleby tylko instytucja ta była przewidziana w art. 4 dekretu.

Jeżeli jednak uczestnik obrotu bezgotówkowego korzysta z kredytu bankowego, to jest on obowiązany do prowadzenia swego rachunku bieżącego w tej instytucji bankowej, która udziela mu kredytu, chyba, że ze względów gospodarczych, należycie uzasadnionych, instytucja ta wyrazi swą zgodę na prowadzenie rachunku w innej instytucji kredytowej (art. 6 dekretu).

Drugim obowiązkiem uczestnika obrotu bezgotówkowego jest **obowiązek regulowania rozrachunków pieniężnych z innymi uczestnikami obrotu bezgotówkowego w drodze przelewów bankowych**, przy czym obowiązek ten nie dotyczy drobnych wypłat gotówkowych, dokonywanych z kasy podręcznej, jak również wpłat i wypłat, związanych z detalicznymi obrotami

gospodarczymi uczestników obrotu bezgotówkowego.

W myśl przepisów art. 1 dekretu, są obowiązani do uczestnictwa w obrocie bezgotówkowym: a) władze i urzędy, b) przedsiębiorstwa państwowe i samorządowe, c) przedsiębiorstwa, pozostające pod zarządem Państwa lub samorządu, d) monopole państwowe, e) instytucje, zakłady i osoby prawa publicznego oraz fundusze, posiadające osobowość prawną, f) instytucje kredytowe i ubezpieczeniowe, g) spółdzielnie i ich centrale, h) przedsiębiorstwa, zakłady i osoby fizyczne, wykonujące zawód, obowiązane do prowadzenia ksiąg handlowych, lub ksiąg uproszczonych, przewidzianych w przepisach o postępowaniu podatkowym, i inne osoby prawne, bez względu na to, czy działalność ich jest obliczona na zysk.

Rozporządzenie Ministra Skarbu do dekretu o obrocie bezgotówkowym w § 1-szym określa górną granicę drobnych wypłat gotówkowych na 20.000 zł w stosunku do jednorazowej transakcji.

Trzecim obowiązkiem uczestnika obrotu bezgotówkowego jest lokowanie wolnych zasobów gotówkowych na swym rachunku bieżącym.

Ustęp 2 art. 2 dekretu wyjaśnia przy tym, że wolnymi są te zasoby gotówkowe, które przy wykonywaniu przez uczestnika obrotu bezgotówkowego normalnych czynności gospodarczych przekraczają stan koniecznego pogotowia kasowego. Ponadto przytoczone wyżej rozporządzenie wykonawcze Ministra Skarbu wskazuje (§ 5, ust. 1), że pod pojęciem pogotowia kasowego należy rozumieć zasoby pieniężne, które w postaci gotówki znajdują się w kasie głównej i w kasach podręcznych uczestnika obrotu bezgotówkowego w jego siedzibie.

Powołane powyżej rozporządzenie wykonawcze Ministra Skarbu określa w § 2-im **górną granicę pogotowia kasowego dla uczestników obrotu bezgotówkowego na 100.000 zł.**

W razie, jeżeli uczestnik obrotu bezgotówkowego będzie musiał pokryć wydatki, zwolnione od obowiązku regulowania w drodze obrotu bezgotówkowego na zasadzie zarządzenia Ministra Skarbu, pogotowie kasowe takiego uczestnika może przekraczać górną granicę o sumę tych wydatków na okres, uzasadniony istotną potrzebą.

Nadwyżki pogotowia kasowego winny być w ciągu następnego dnia wpłacone do właściwej instytucji kredytowej, przy czym termin jednodniowy może być w porozumieniu z instytucją kredytową przedłużony.

Górna granica drobnych wypłat gotówkowych i pogotowia kasowego, określone w rozporządzeniu wykonawczym Ministra Skarbu, mogą być podwyższone lub obniżone w drodze poro-

rozumienia między instytucją kredytową, w której jest prowadzony rachunek bieżący, a uczestnikiem obrotu bezgotówkowego, na uzasadniony wniosek bądź uczestnika obrotu bezgotówkowego, bądź instytucji kredytowej, przy czym mają być brane pod uwagę: a) rozmiary i rodzaj przedsiębiorstwa lub instytucji, b) rodzaj, wielkość oraz sezonowość obrotów i procesów gospodarczych, finansowanych przez uczestnika obrotu bezgotówkowego, c) istotne potrzeby uczestnika obrotu. Jeżeli między uczestnikiem obrotu bezgotówkowego, a instytucją kredytową do porozumienia nie dojdzie, wówczas sprawę rozstrzyga Minister Skarbu w porozumieniu z właściwym Ministrem. Ustalone w sposób powyższy górne granice pogotowia kasowego oraz drobnych wypłat gotówkowych mogą być w każdym czasie zmienione przez Ministra Skarbu w porozumieniu z właściwym Ministrem.

W myśl art. 7 omawianego dekretu **urzędnik lub funkcjonariusz uczestnika obrotu pieniężnego, który nie dopełni obowiązków, wymienionych w art. 4 tego dekretu** (to znaczy nie będzie posiadał rachunku bieżącego w jednej z instytucji kredytowych, wyszczególnionych w tym artykule, lub też nie będzie regulował rachunków pieniężnych z innymi uczestnikami obrotu bezgotówkowego w drodze przelewów bankowych, albo nie będzie lokował wolnych zasobów gotówkowych na swym rachunku bieżącym), **podlega karze więzienia do lat pięciu. W razie naruszenia innych przepisów dekretu (np. przekroczenia górnej granicy drobnych wypłat gotówkowych lub pogotowia kasowego) sprawca podlega karze grzywny do 50.000 zł.**

Nad realizowaniem i rozwijaniem obrotu bezgotówkowego czuwa Narodowy Bank Polski.

Z omówionych powyżej przepisów wypływają dla spółdzielni następujące **wnioski praktyczne:**

1) Spółdzielnia powinna posiadać rachunek bieżący w tej instytucji bankowej, która udziela jej kredytu. Zazwyczaj będzie to właściwy terytorialnie Oddział Banku Gospodarstwa Spółdzielczego. Poza tym należy otworzyć konto pomocnicze (czekowe lub żyrowe), niezbędne do przyspieszenia i ułatwienia obrotów pieniężnych. Jeżeli na miejscu znajduje się placówka instytucji bankowej, która udziela spółdzielni kredytu (Bank Gospodarstwa Spółdzielczego), wówczas konto pomocnicze znajdować się winno w tej instytucji. Jeżeli natomiast placówki takiej na miejscu nie ma, konto pomocnicze należy otworzyć w miejscowej spółdzielni oszczędnościowo-pożyczkowej, jeśli umieszczona jest ona w wykazie ogłoszonym przez Ministra Skarbu.

Znajdujące się na koncie pomocniczym kwoty nie mogą przekraczać sum koniecznych dla do-

konywania drobnych wypłat i przelewów. Górna granica tych kwot została w swoim czasie ustalona dla każdej spółdzielni przez b. Związek Rewizyjny Spółdzielni R.P. w porozumieniu z Bankiem Gospodarstwa Spółdzielczego.

2) **Za wyjątkiem dozwolonych wpłat i wypłat gotówkowych spółdzielnia jest obowiązana do dokonywania rozrachunków pieniężnych wyłącznie w drodze przelewu bankowego.** Podkreślić tu należy, że wzbronione są nie tylko wypłaty gotówkowe, lecz również przyjmowanie wpłat w gotówce od uczestników obrotu bezgotówkowego i że nie wolno posługiwać się przy obrocie bezgotówkowym zwykłymi czekami kasowymi, które są uważane za gotówkę, a tylko czekami rozrachunkowymi (z napisem „tylko do rozrachunku“).

3) Dozwolone są wypłaty gotówkowe:

- do 20.000 zł wszystkim osobom fizycznym i prawnym,
- wynagrodzenia za pracę (zarobki, płace, diety itp.),
- bez ograniczenia kwoty — osobom, nie podlegającym obowiązkowi uczestniczenia w obrocie bezgotówkowym.

4) Dozwolone jest przyjmowanie wpłat w gotówce:

- do 20.000 zł w wyniku jednej transakcji — od wszystkich osób fizycznych i prawnych,
- niezależnie od wysokości sumy, gdy wpłacający nie jest uczestnikiem obrotu bezgotówkowego, to jest od osób, na których nie ciąży obowiązek prowadzenia ksiąg handlowych lub ksiąg uproszczonych.

Uwaga: Obowiązek prowadzenia ksiąg uproszczonych reguluje Rozporządzenie Ministra Skarbu o księgach handlowych, uproszczonych i podatkowych z dnia 31 października 1946 r. (Dz. U.R.P. Nr 65, poz. 365) oraz z dnia 24 listopada 1947 r. (Dz. U.R.P. Nr 73, poz. 466).

5) **Ogólna suma gotówki w kasie głównej i w kasach podręcznych (pogotowie kasowe) nie może przekroczyć 100.000 zł,** chyba, że przedsiębiorstwo bankowe, w którym spółdzielnia posiada rachunek bieżący, podwyższy górną granicę pogotowia kasowego na uzasadniony wniosek spółdzielni.

6) **Spółdzielnia jest obowiązana gromadzić wszystkie środki pieniężne (wolne zasoby gotówkowe) na swym rachunku bieżącym w instytucji bankowej.**

7) **Spółdzielnia powinna żądać od instytucji bankowej, w której posiada rachunek pomocniczy (czekowy lub żyrowy), ażeby wszystkie nadwyżki ponad dopuszczalne saldo były niezwłocznie przelewane na jej bieżący rachunek, na którym jest ona obowiązana gromadzić swe wolne zasoby gotówkowe.**

PRZEGLĄD USTAWODAWSTWA OGÓLNEGO

Najem lokali.

Dekret z dnia 23 lipca 1948 r. o najmie lokali (Dz. U.R.P. Nr 36, poz. 259), zmieniony dekretem z dnia 25 października 1948 r., ogłoszonym w Dz. U. R. P. z dnia 30 października 1948 roku Nr 50 poz. 383

W myśl art. 1 przepisom dekretu tego podlegają lokale, zajmowane zarówno na cele mieszkalne (lokalne mieszkalne), jak i na inne cele (lokalne użytkowe). Przepisom dekretu tego nie podlegają:

a) lokale w budynkach, wzniesionych po dniu 22 lipca 1944 r. i lokale, wyłączone spod publicznej gospodarki lokalami na zasadzie przepisów dekretu z dnia 26 października 1945 r. o rozbiórce i naprawie budynków zniszczonych i uszkodzonych wskutek wojny (Dz. U.R.P. z 1947 r. Nr 37, poz. 181) oraz przepisów ustawy z dnia 3 lipca 1947 r. o popieraniu budownictwa (Dz. U. R. P. Nr 52, poz. 270), z wyjątkiem lokali w budynkach wzniesionych lub naprawionych przez Państwo, związki samorządu terytorialnego i instytucje prawa publicznego oraz przedsiębiorstwa państwowe i samorządowe.

b) lokale reprezentacyjne (patrz Rozporządzenie Rady Ministrów z 19 września 1948 r. Dz. U.R.P. Nr 49/48 poz. 374).

c) lokale dzienne wynajmowane w hotelach, gospodach i pensjonatach,

d) w gminach wiejskich lokale w budynkach, nie podlegających podatkowi od nieruchomości (art. 15, ust. 2 dekretu z dnia 20 marca 1946 r. o podatkach komunalnych Dz. U. R. P. z 1948 r. nr 48 poz. 198).

Jakie lokale uważa się za reprezentacyjne — określi uchwała Rady Ministrów.

Niemcy są obowiązani do płacenia za najem lokali mieszkalnych czynsz ustalony w myśl stawek, określonych w załączniku do omawianego dekretu, przy czym za najemców uważa się również osoby, wrowadzone do lokalu na mocy orzeczeń Komisji Mieszkaniowej lub władz kwaterunkowych. Za podstawę obliczenia czynszu ma służyć stawka za metr kw. powierzchni użytkowej lokalu, za którą uważa się powierzchnię ogólną wszystkich pomieszczeń, znajdujących się w lokalu, bez względu na ich przeznaczenie lub sposób ich użytkowania.

Stawki miesięcznego czynszu mają być określone według tabeli nr 1, załączonej do dekretu, przy czym czynsz, obliczony w drodze przemnożenia liczby metrów kw. powierzchni przez stawki, przewidziane w tabeli, ma być zaokrąglony w górę do pełnych 10 złotych.

O ile chodzi o pomieszczenia, używane wspólnie z innymi najemcami w tym samym lokalu,

to powierzchnię użytkową tych pomieszczeń dzieli się w stosunku do powierzchni pomieszczeń zajmowanych oddzielnie przez każdego najemcę (art. 2 Dekretu).

Zwolnieni są od obowiązku płacenia czynszu za najem lokali mieszkalnych według stawek, ustalonych w omawianym dekrete i opłacają czynsz w dotychczasowej wysokości:

a) pracownicy państwowi i samorządowi oraz wszystkie inne osoby, których główną podstawą utrzymania jest stosunek pracy najemnej;

b) osoby, których główną podstawą utrzymania jest zawodowa twórczość lub działalność naukowa, oświatowa, artystyczna, literacka lub publicystyczna;

c) osoby, pobierające zaopatrzenie lub rentę z funduszków Państwa, związków samorządu terytorialnego lub zakładów ubezpieczeń społecznych, albo utrzymywane ze środków opieki społecznej;

d) pracownicy, pozostający czasowo bez pracy, zarejestrowani w Urzędach Zatrudnienia jako poszukujący pracy.

Ponadto Rada Ministrów może w drodze rozporządzenia rozszerzyć korzystanie z przepisu, uprawniającego do opłaty czynszu w dotychczasowej wysokości, także i na inne kategorie najemców (art. 3 omawianego dekretu).

Jeżeli jednak najemca jest równocześnie podatnikiem podatku obrotowego, to opłaca za cały lokal czynsz, obliczony według stawek, przewidzianych w tabeli nr 1, załączonej do omawianego dekretu, względnie połowę stawek, jeżeli przwilej taki mu przysługuje na podstawie art. 4 tegoż dekretu.

Wyjątek od powyższej zasady wprowadza dekret z dnia 25 października 1948 r., postanawiając, że pracownicy państwowi lub samorządowi, jak również pracownicy przedsiębiorstw państwowych lub samorządowych nie tracą przywileju opłacania czynszu w dotychczasowej wysokości, jeżeli nawet stają się podatnikami podatku obrotowego: a) z tytułu pełnienia obowiązków w publicznej służbie wymiaru sprawiedliwości, b) z tytułu umów o dzieło, zawartych z władzą państwową lub samorządową albo przedsiębiorstwem państwowym lub samorządowym w zakresie specjalności, do której posiadają fachowe przygotowanie, pod warunkiem jednak, że władza przełożona (pracodawca) wyraża zgodę na zawarcie umowy.

Ponadto Rada Ministrów może w drodze rozporządzenia wyłączyć od utraty przywileju opłacania czynszu w dotychczasowej wysokości

i inne kategorie najemców, będących płatnikami podatku obrotowego.

W wypadkach, gdy wspólnie z najemcą mieszka osoba, będąca podatnikiem podatku obrotowego lub będąca **członkiem spółdzielni pracy**, uprawnionym do opłaty czynszu w wysokości połowy stawek, określonych w tabeli nr 1 na podstawie art. 4 ust. 1 lit. a) Dekretu, wówczas najemca opłaca czynsz za cały lokal, według stawek, określonych w tabeli nr 1, względnie w wysokości połowy tych stawek w zależności od tego, jaki czynsz opłacałaby osoba, mieszkająca wspólnie z najemcą.

Wreszcie jeżeli w wynajmowanym lokalu mieszkają z najemcą osoby, z których jedna jako najemna opłacałaby czynsz według stawek, określonych w tabeli nr 1, a inna — w wysokości połowy tych stawek — wówczas najemca opłaca czynsz, obliczony według stawek, określonych w tabeli nr 1 (art. 5 Dekretu).

W myśl art. 4 omawianego dekretu czynsz w wysokości połowy stawek, określonych w tabeli nr 1, załączonej do dekretu, opłacają najemcy lokali mieszkalnych, będący;

a) **członkami spółdzielni pracy**, określonych w trybie, wskazanym przez rozporządzenie Rady Ministrów (patrz omówienie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 29 września 1948 r., ogłoszonego w numerze 49 Dz. U. R. P. z dnia 18 października 1948 r. pod. poz. 374).

b) rzemieślnicy, którzy zatrudniają w swoim zakładzie rzemieślniczym najwyżej jednego członka rodziny i jednego pracownika najemnego, a gdy chodzi o zakłady cukiernicze, piekarskie, wędliniarskie i złotnicze — najwyżej jednego członka rodziny. Uczniów, zatrudnionych na podstawie pisemnej umowy o naukę, nie uważa się za pracowników.

Rada Ministrów może w drodze rozporządzenia rozszerzyć przywilej opłaty czynszu w wysokości połowy stawek, określonych w tabeli nr 1 omawianego dekretu, także na inne kategorie najemców.

Z przywileju płacenia czynszu w wysokości połowy stawek, określonych w tabeli nr 1, nie mogą korzystać ci uprawnieni do tego najemcy, z którymi mieszka wspólnie osoba, będąca podatnikiem podatku obrotowego, która jako najemca opłacałaby czynsz w pełnej wysokości stawek, określonych w tabeli nr 1.

W podobnych przypadkach najemca opłaca za cały lokal czynsz w pełnej wysokości stawek, określonych w tabeli nr 1 (art. 6 Dekretu).

W myśl art. 7 omawianego dekretu do płacenia czynszu obowiązany jest zarówno główny lokator jak i sublokator (podnajemca) — każdy oddzielnie w stosunku do zajmowanej przez nich przestrzeni lokalu przy zastosowaniu zwol-

nienia (art. 3) lub ulgi (art. 4), jakie każdemu z nich przysługują.

W podobnych przypadkach powierzchnię użytkową pomieszczeń, będących we wspólnym użytkowaniu, dzieli się między użytkowników w stosunku do powierzchni pomieszczeń, zajmowanych oddzielnie przez każdego najemcę.

Za sublokatora jednak nie mogą być uważane osoby prowadzące wspólne gospodarstwo domowe z lokatorem głównym lub będące członkami jego rodziny.

Stawki czynszu, określone w tabeli nr 1, mogą być obniżone dla poszczególnych ośrodków miejskich, których liczba mieszkańców nie przekracza 20.000, zarządzeniem Ministra Administracji Publicznej lub Ministra Ziem Odzyskanych w porozumieniu z Ministrem Odbudowy i Skarbu, wydanym z własnej inicjatywy lub na wniosek Prezydium właściwej Rady Narodowej.

Obniżenia te jednak nie mogą być większe, aniżeli o 30% , a na Ziemiach Odzyskanych — nie większe, aniżeli o 50% (art. 8 Dekretu).

W myśl art. 9 Dekretu podział miast na dzielnice dla zastosowania właściwych stawek, przewidzianych w tabeli nr 1, dokonują miejskie rady narodowe.

Wojewódzka rada narodowa może na wniosek powiatowej rady narodowej lub z własnej inicjatywy zaliczyć do kategorii II osiedla, określone w tabeli nr 1, jako osiedla kategorii I.

Powyższe uchwały wojewódzkich rad narodowych oraz rad narodowych miast Warszawy i Łodzi nie podlegają zaskarżeniu.

Ponadto Rada Państwa na wniosek wojewódzkiej rady narodowej po wysłuchaniu opinii Ministrów Administracji Publicznej lub Ziem Odzyskanych oraz Skarbu i Odbudowy może postanowić, że osiedle, określone w tabeli nr 1 jako osiedle kategorii II, zaliczone będzie do kategorii I lub III.

Omówione powyżej uchwały rad narodowych lub Rady Państwa wchodzi w życie z pierwszym dniem miesiąca następującego po podaniu ich do publicznej wiadomości.

Wynajmujący ponosi z czynszu koszt eksploatacji oraz bieżącego remontu (art. 10 Dekretu).

Nad wykonaniem przez wynajmującego obowiązku tego czuwają właściwe władze przy pomocy zrzeczeń właścicieli nieruchomości (art. 16 Dekretu) oraz komitetów blokowych i domowych.

Obowiązek powyższy wynajmującego oraz uprawnienia władzy, czuwającej nad wykonaniem tego obowiązku, rozciągają się tylko w granicach do 15% czynszu, wymierzonego w pełnej wysokości stawek, określonych w tabeli nr 1, i do 30% czynszu, obliczonego w wysokości połowy stawek, określonych w tabeli nr 1.

Właściwość władz i sposób wykonywania nadzoru nad odpowiednim zużyciem sam, o których mowa w poprzednim zdaniu, oraz ustalenie jakie wydatki uważać należy za koszty eksploatacji i bieżącego remontu, zostaną określone w drodze rozporządzenia Ministrów: Administracji Publicznej, Ziemi Odzyskanych i Odbudowy, wydanego po porozumieniu z Prezesem Centralnego Urzędu Planowania.

Wynajmujący może oprócz czynszu pobierać również opłaty za oświetlenie lokalu, oraz ogrzewanie i ciepłą wodę, dostarczane z własnych urządzeń centralnych, a także za używanie dźwigów osobowych, przy czym nieuiszczenie powyższych opłat pociąga za sobą te same skutki, co niepłacenie czynszu.

W razie braku indywidualnych urządzeń pomiarowych opłaty powyższe powinny być rozłożone na poszczególnych najemców, korzystających ze świadczeń, w stosunku do podstawy obliczenia czynszu, to jest — do stawki za m² powierzchni użytkowej lokalu i ogólnej powierzchni użytkowej lokalu.

Właściwe rady narodowe mogą ustalić górną granicę opłat za świadczenia, o których mowa, przy czym uchwały w tym przedmiocie wojewódzkich rad narodowych miast Warszawy i Łodzi nie podlegają zaskarżeniu (art. 11 Dekretu).

W myśl art. 12 Dekretu czynsz płatny jest miesięcznie z góry, a inne opłaty — miesięcznie z dołu.

Według art. 13 Dekretu rozporządzenie Rady Ministrów ustali przepisy o postępowaniu przy określaniu wysokości czynszu, o stosowaniu zwolnień i ulg (art. 3 i 4 Dekretu) oraz o właściwości władz, nadzorze i postępowaniu odwoławczym.

Wynajmujący może w myśl art. 14 Dekretu rozwiązać umowę o najmie lokalu mieszkalnego jedynie z przyczyn uprawniających go do odstąpienia od umowy bez wypowiedzenia.

W szczególności wynajmujący może odstąpić od umowy najmu z powodu niepłacenia czynszu przez najemcę, gdy ten zalega z zapłatą co najmniej za dwa okresy płatności.

Wynajmujący może również rozwiązać umowę najmu lokalu mieszkalnego po upływie terminu, na który została zawarta (art. 15 Dekretu), jeżeli ze szczególnych okoliczności wynika, że strony nie byłyby zawarły umowy na czas nieoznaczony.

Rozporządzenie Rady Ministrów określi, jakie lokale mieszkalne uważane będą za służbowe lub za mieszkania w naturze, warunki, uzasadniające żądanie opróżnienia takich lokali, właściwość władz i tryb postępowania w tych sprawach.

W myśl postanowień art. 16 Dekretu Minister Administracji Publicznej względnie Minister Ziemi Odzyskanych w porozumieniu z Mi-

nistrem Odbudowy utworzy w osiedlach lub grupach osiedli przymusowe lokalne zrzeszenia prywatnych właścicieli nieruchomości albo też istniejącym zrzeszeniom nada charakter zrzeszeń przymusowych.

Sposób powoływania, organizację, zadania i uprawnienia tych zrzeszeń określi rozporządzenie Ministrów Administracji Publicznej, Ziemi Odzyskanych, Skarbu i Odbudowy, wydane w porozumieniu z Prezesem Centralnego Urzędu Planowania.

Natomiast dla zarządu nieruchomości mieszkalnych, stanowiących własność związków samorządu terytorialnego lub przekazanych mu w zarząd będą utworzone przedsiębiorstwa samorządowe o własnych budżetach, ustalonych w myśl odrębnych przepisów (art. 17 Dekretu). Dekret nie precyzuje jednak kiedy i kto powoła do życia powyższe przedsiębiorstwa. Sądzić należy, iż uczynią to Ministrowie, którym zostało w myśl art. 36 poruczone wykonanie tego dekretu, a mianowicie Ministrowie Odbudowy, Administracji Publicznej, Ziemi Odzyskanych i Skarbu.

Odrębny trzeci dział Dekretu (od art. 18 do 29 włącznie) został poświęcony Funduszowi Gospodarki Mieszkaniowej. W myśl art. 19 składa się on z funduszu ogólnokrajowego oraz z funduszy lokalnych powiatowych i miejskich. (w miastach wydzielonych).

Fundusze lokalne są przeznaczone na pokrywanie kosztów remontu kapitalnego budynków mieszkalnych z wyjątkiem budynków, nie podlegających przepisom omawianego Dekretu oraz zwolnionych od wpłat na rzecz Funduszu Gospodarki Mieszkaniowej po myśli art. 21 ust. 3 tegoż dekretu.

Natomiast fundusz ogólnokrajowy służy do wyrównywania niedoborów funduszy lokalnych w przypadkach, gdy potrzeby remontu kapitalnego przekraczają ich możliwości finansowe.

Fundusz Gospodarki Mieszkaniowej został ulokowany w Banku Gospodarstwa Krajowego, który w stosunku do funduszy lokalnych posługiwać się będzie siecią terenowych instytucji kredytowych. (art. 20 Dekretu).

Wynajmujący lokale mieszkalne są obowiązani do dokonywania co miesiąc wpłat na Fundusz Gospodarki Mieszkaniowej, przy czym wpłaty te wynosić powinny 55% czynszu, wymierzonego według pełnych stawek, określonych w tabeli nr 1 i 35% stawek ustalonych w tabeli nr 1, w przypadkach, gdy czynsz został wymierzony w wysokości połowy tych stawek.

Wpłata na rzecz Funduszu Gospodarki Mieszkaniowej należna jest również za lokale użytkowane bezpłatnie, przy czym wysokość wpłaty zależna jest od tego, jaki czynsz opłacałby użytkujący jako najemca. Jeżeli natomiast do użytkującego, gdyby był najemcą, nie miałyby

zastosowania w myśl art. 3 przepisy omawianego Dekretu, wówczas wpłata za bezpłatnie użytkowany przez niego lokal nie należy się.

Zwolnieni są od wpłat na rzecz Funduszu Gospodarki Mieszkaniowej:

- a) właściciel budynku lub lokalu od lokalu mieszkalnego, zajmowanego przezeń w całości względnie w granicach miejscowych norm zaludnienia, o ile obowiązują one w danej miejscowości;
- b) wynajmujący lub użytkujący lokale mieszkalne w budynkach, mających nie więcej niż 8 izb mieszkalnych.

Zwolnienie to może być rozciągnięte rozporządzeniem Rady Ministrów na wynajmujących lub użytkujących lokale w budynkach większych, mających jednak nie więcej niż 10 izb mieszkalnych, przy czym rozszerzenie powyższe może obejmować cały obszar Państwa lub tylko jego część.

W razie jeżeli Ministrowie Administracji Publicznej i Ziem Odzyskanych oraz Odbudowy i Skarbu obniżą czynsz na podstawie art. 8 Dekretu, to w tym samym rozporządzeniu obniżą oni również stawkę wpłaty na rzecz Funduszu Gospodarki Mieszkaniowej.

Wpłaty na rzecz Funduszu Gospodarki Mieszkaniowej ulegają odliczeniu przy ustalaniu podstawy wymiaru podatku dochodowego.

Od wpłaty na Fundusz Gospodarki Mieszkaniowej za użytkowany lokal w budynku nabytym od Skarbu Państwa w trybie przepisów dekretu z dnia 6 grudnia 1946 r. o przekazywaniu przez Państwo mienia nierolniczego na obszarze Ziem Odzyskanych i byłego wolnego Miasta Gdańska (Dz. U.R.P. Nr 71/46 poz. 389), — może nabywca odliczyć ratę należności za nabywaną nieruchomość, obliczoną w stosunku miesięcznym.

Odliczanie to jednak może być dokonywane tylko w okresie spłacania należności Skarbu Państwa z tytułu nabycia budynku. (art. 21 Dekretu).

W przypadkach, gdy najemca zalega z czynszem, wynajmujący nie ma obowiązku dokonywania wpłat na Fundusz Gospodarki Mieszkaniowej w stosunku do niewpłaconego czynszu, pod warunkiem jednak, że skorzysta z prawa, przewidzianego w art. 15 ust. 2 Dekretu — rozwiązania umowy najmu niezwłocznie po powstaniu tego prawa, względnie będzie popierał sprawę o eksmisję. W przeciwnym razie wynajmujący traci prawo do zwolnienia od wpłat.

Z chwilą późniejszej zapłaty czynszu wynajmujący jest obowiązany do dokonania wpłaty na rzecz Funduszu Gospodarki Mieszkaniowej. Poza tym zaległe wpłaty mogą być ściągnięte od najemcy (art. 22 Dekretu).

Wysokość wpłat na rzecz Funduszu Gospodarki Mieszkaniowej od lokali użytkowych jest określona w załączonej do dekretu tabeli nr 2,

przy czym wpłaty te obowiązują nawet wówczas gdy lokal użytkowy znajduje się w budynku, zwolnionym od wpłat na zasadzie art. 21.

Zwolnienia od wpłaty jak również ulgi dla lokali użytkowych określi rozporządzenie Rady Ministrów (art. 23 Dekretu).

Dekret z dnia 25 października 1948 r. uzupełnia w tym przedmiocie przepisy dekretu z dnia 28 lipca 1948 r. w ten sposób, że czynsz za najem lokali użytkowych, od których należy się wpłata na Fundusz Gospodarki Mieszkaniowej, umówiony przed dniem 1 września 1948 r., może za zgodą władzy czynszowej ulec uzupełnieniu o sumę wpłaty, przypadającej od najętego lokalu na rzecz tego funduszu, chyba, że strony umówią się inaczej, jednak umowa taka winna być pod nieważnością sporządzona na piśmie. Jeżeli umowa najmu lokalu użytkowego była zawarta na czas nieograniczony, a władza czynszowa orzekła o uzupełnieniu czynszu o sumę wpłaty, przypadającej od najętego lokalu na rzecz Funduszu Gospodarki Mieszkaniowej, najemca może wypowiedzieć najem z zachowaniem trzymiesięcznego terminu.

Wpłaty na Fundusz Gospodarki Mieszkaniowej muszą być uiszczane przez wynajmującego najpóźniej w ciągu 10 dni po upływie miesiąca. Po upływie tego terminu podlegają one przymusowemu ściąganiu w trybie egzekucji administracyjnej od wynajmującego względnie od najemcy (art. 24 Dekretu).

Dekret z dnia 25 października 1948 r. uzupełnia przepisy art. 24 z dnia 28 lipca 1948 r., postanawiając, że wzajemne potrącenia roszczeń, dokonane między wynajmującym a najemcą, nie wstrzymują przymusowego ściągania zaległych wpłat na Fundusz Gospodarki Mieszkaniowej. Sumy, wpływające na Fundusz Gospodarki mieszkaniowej, w $\frac{2}{3}$ przypadają na rzecz właściego funduszu lokalnego, a w $\frac{1}{3}$ — na rzecz funduszu ogólnokrajowego (art. 25 Dekretu).

Przepisy, dotyczące postępowania przy wymiarze i ściąganiu wpłat na rzecz Funduszu Gospodarki Mieszkaniowej, oraz o stosowaniu zwolnień i ulg, jak również o właściwości władz i nadzorze, ustali Rozporządzenie Rady Ministrów. (art. 26 Dekretu).

Funduszem ogólnokrajowym administruje zarząd, w skład którego wchodzi przedstawiciele Rady Państwa, Ministrów: Skarbu, Administracji Publicznej, Ziem Odzyskanych i Odbudowy, Prezesa Centralnego Urzędu Planowania oraz ustalonych przez Radę Państwa organizacji społecznych.

Plan wyrównania niedoborów funduszy lokalnych zatwierdza Rada Państwa.

Nadzór nad działalnością Funduszu Ogólnokrajowego wykonuje Minister Odbudowy w porozumieniu z Ministrem Skarbu, zaś statut organizacyjny tego Funduszu nada Rada Ministrów w drodze rozporządzenia (art. 27 Dekretu).

Funduszami lokalnymi powiatów lub miast wydzielonych administrują miejscowe Komitety Funduszu Lokalnego.

Skład i sposób powołania tych komitetów będzie ustalony rozporządzeniem Ministrów Administracji Publicznej, Ziem Odzyskanych, Skarbu i Odbudowy, wydanym po porozumieniu z Prezesem Centralnego Urzędu Planowania.

Nadzór nad działalnością komitetu wykonuje Prezydium Powiatowej względnie Miejskiej Rady Narodowej.

Z funduszków lokalnych będą udzielane dotacje na remont kapitalny budynków mieszkalnych na podstawie planu kapitalnych remontów, sporządzanych dla poszczególnych osiedli.

Wnioski w sprawie planu przedkładają komitetowi zainteresowane przedsiębiorstwa państwowe, Zakład Osiedli Robotniczych, związki samorządu terytorialnego, organizacje spółdzielni mieszkaniowych i przymusowe zrzeszenia prywatnych właścicieli nieruchomości. Na podstawie tych wniosków komitet układa projekt planu i przedstawia go do zatwierdzenia Prezydium Powiatowej (Miejskiej) Rady Narodowej.

Zasady i tryb zgłaszania wniosków, układania projektów planu, zatwierdzania planu remontów kapitalnych, nadzoru nad wykonaniem tych planów z dotacji zostanie ustalony rozporządzeniem Ministrów: Administracji Publicznej, Ziem Odzyskanych, Skarbu i Odbudowy w porozumieniu z Prezesem Centralnego Urzędu Planowania (art. 29 Dekretu).

Z przepisów przejściowych (art. 30 — 31 Dekretu) wynika, że do czasu obliczenia powierzchni użytkowej lokalu najemcy, względem których stosują się przepisy omawianego dekretu, są obowiązani do opłacania czynszu w wysokości tymczasowej, określonej w tabeli nr 3, załączonej do dekretu, jak również do tymczasowych wpłat na rzecz Funduszu Gospodarki Mieszkaniowej, obliczonych według tej samej tabeli nr 3 od lokali mieszkalnych, zaś według tabeli nr 4 — od lokali użytkowych. Po ustaleniu powierzchni lokalu czynsz i wpłaty będą określone ostatecznie, a uiszczone sumy uważane będą za zaliczki.

Ponadto dekret z dnia 25 października 1948 r. postanawia, że najemca lokalu mieszkaniowego, obowiązany do opłacania czynszu według nowych stawek, jeżeli przed dniem 1 września 1948 r. zapłacił czynsz z góry za czas po tym dniu, jest obowiązany dopłacać wynajmującemu co miesiąc różnicę pomiędzy czynszem miesięcznym, obliczonym według stawek, przewidzianych w dekreście z 28 lipca 1948 r., a czynszem miesięcznym już zapłaconym.

Przepisy końcowe (art. 32 — 37 Dekretu) postanawiają, że rozporządzenia, przewidziane w omawianym dekreście, wydawane będą za zgodą Rady Państwa.

Pod karą grzywny do 30.000.— zł., którą wymierzać będą władze powiatowe administracji ogólnej, najemcy, podnajemcy i użytkownicy lokali są obowiązani do zawiadamiania wynajmujących i właściwe władze o wszystkich zmianach, uzasadniających utratę przez nich prawa do korzystania z ulg lub zwolnień co do czynszu lub wpłat na rzecz Funduszu Gospodarki Mieszkaniowej.

Przepisy kodeksu zobowiązań o najmniej lokali pozostają w mocy, o ile omawiany dekret nie stanowi inaczej.

Wykonanie omawianego dekretu zostało poruczone Ministrom: Odbudowy, Administracji Publicznej, Ziem Odzyskanych i Skarbu.

Omawiany dekret wszedł w życie z dniem 1 września 1948 roku. Równocześnie utraciły moc: ustawa z dnia 11 kwietnia 1924 r. o ochronie lokatorów (Dz. U. R. P. z 1936 r. Nr 39, poz. 297), art. 13 i 14 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 października 1933 r. o uposażeniu funkcjonariuszów państwowych (Dz. U. R. P. z 1933 roku. Nr 86, poz. 663 i z roku 1946 Nr 28, poz. 175), oraz ustawa śląska z dnia 16 grudnia 1926 r. w sprawie ochrony lokatorów (Dz. Urz. Śl. Nr 29, poz. 54).

Tabela stawek czynszowych (tabela nr 1), załączona do omawianego dekretu przewiduje trzy kategorie osiedli: I — poniżej 20.000 mieszkańców; II — od 20.000 do 75.000 mieszkańców i III — powyżej 75.000 mieszkańców.

W osiedlach I-ej kategorii dla wszystkich lokali są przewidziane stawki w złotych za 1 m² powierzchni użytkowej miesięcznie 80, 82, 84, 90, 92, 94 i 96 w zależności od tego, czy w danym budynku jest instalacja wodociągowa oraz jedno, dwa lub trzy urządzenia techniczne (oświetlenie, ogrzewanie, winda). Dla budynków o wyposażeniu luksusowym jest przewidziana stawka zł. 100.—.

W osiedlach II kategorii są ustalone dwie grupy stawek w zależności od tego, czy dany budynek znajduje się w centrum osiedla lub jest lokalem willowym, czy też powyższych cech nie posiada.

Poza tym stawki są uzależnione od tych samych warunków wodociagowych i urządzeń technicznych, jak w osiedlach I-ej kategorii.

Stawki te wynoszą dla pierwszej grupy: 88, 90, 92, 98, 100, 102, 104 i dla lokali o wyposażeniu luksusowym 108.— zł. Dla drugiej grupy: 84, 86, 88, 94, 96, 98, 100 i 104.— zł dla lokali o wyposażeniu luksusowym.

W osiedlach III kategorii są ustalone trzy grupy stawek w zależności od tego, czy dany budynek znajduje się w śródmieściu lub jest lokalem willowym w dzielnicy pośredniej (grupa 1-sza); czy znajduje się w strefie pośredniej lub jest lokalem willowym na peryferiach (grupa 2-ga); czy wreszcie znajduje się na peryferiach (grupa 3-cia).

Odpowiednie stawki dla 1-ej grupy wynoszą: 100, 102, 104, 110, 112, 114, 116 i dla budynków o wyposażeniu luksusowym 120.— zł.; dla 2-ej grupy: 96, 98, 100, 106, 108, 110, 112 i dla budynków o wyposażeniu luksusowym 116.— zł.; dla 3-ej grupy: 92, 94, 96, 102, 104, 106, 108 i dla budynków o wyposażeniu luksusowym 112.— zł.

Tabela Nr 2 — wpłat na Fundusz Gospodarki Mieszkaniowej od lokali użytkowych dzielnic osiedla na takie same kategorie, jak i tabela Nr 1 stawek czynszowych.

Lokale są podzielone na handlowe, przemysłowo-fabryczne, przemysłowo-rzemieślnicze, wolne zawody, biurowe przedsiębiorstw i biurowe organizacji społecznych, politycznych i kulturalnych.

W osiedlach I-ej kategorii dla całego osiedla stawki w złotych za 1m² powierzchni użytkowej miesięcznie wynoszą w zależności od wymienionych powyżej kategorii lokali: 45, 40, 40, 40, 45, 40.

W osiedlach II-ej kategorii są ustalone dwie grupy stawek: pierwsza dla śródmieścia, druga dla pozostałych dzielnic.

Stawki dla pierwszej grupy dla wszystkich przytoczonych powyżej kategorii lokali wynoszą zł 50.— za 1m² powierzchni użytkowej miesięcznie. Dla drugiej grupy: 45, 50, 45, 40, 45 i 40 zł.

W osiedlach III-ej kategorii są ustalone trzy grupy stawek: pierwsza — dla śródmieścia, dru-

ga — dla strefy pośredniej i trzecia — dla periferii.

Stawki te wynoszą w zależności od kategorii lokali: dla pierwszej grupy: 100, 75, 50, 60, 70 i 60.— zł., dla drugiej grupy: 90, 75, 50, 50, 60 i 50.— zł., dla trzeciej grupy: 75, 75, 50, 40, 55 i 50.— zł.

Tabela nr 3 czynszu i wpłat na Fundusz Gospodarki Mieszkaniowej w okresie przejściowym od lokali mieszkalnych (art. 30 dekretu) dzielnic osiedla na te same kategorie, co i tabela nr 1.

Dla pierwszej kategorii osiedli czynsz w pełnej wysokości wynosi od izby — 1.400.— zł. miesięcznie, a wpłaty na Fundusz — 675.— zł., zaś opłaty w wysokości połowy stawki (art. 4 dekretu) wynoszą miesięcznie: czynsz od izby — 700.— zł. wpłaty na Fundusz 150.— zł.

Dla drugiej kategorii osiedli czynsz w pełnej wysokości wynosi od izby 1.600.— zł., wpłaty na Fundusz 825.— zł. Opłaty w wysokości połowy stawki: od izby 800.— zł., wpłaty na Fundusz 225.— zł.

Dla trzeciej kategorii odnośne kwoty wynoszą 1.800.— zł. (od izby) i 975.— zł. (wpłaty na Fundusz). Opłaty w wysokości połowy stawki — 900.— zł. (od izby) i 300.— zł. (wpłaty na Fundusz).

Tabela nr. 4 wpłat na rzecz Funduszu Gospodarki Mieszkaniowej w okresie przejściowym od lokali użytkowych ustala: od lokali handlowych — 2.000.— zł. miesięcznie i od innych lokali — 1.000.— zł. miesięcznie.

Dziennik Ustaw R.P. od nr 38 do nr 50

Odpadki użytkowe.

poz. 283. Rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 9 sierpnia 1948 r. w sprawie obrotu i gospodarowania odpadkami użytkowymi.

Rozporządzenie powyższe opiera się na przepisie art. 3 dekretu z dnia 23 stycznia 1947 r. o obrocie i gospodarowaniu odpadkami użytkowymi (Dz. U. R. P. Nr 27 z 1947 r. poz. 105) oraz na rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 24 lipca 1948 r. w tym samym przedmiocie (Dz. U. R. P. Nr 38 poz. 280).

Ustala ono warunki, jakim powinny czynić zadość przedsiębiorstwa lub osoby fizyczne, ubiegające się o zezwolenie na skup odpadków użytkowych (§ 2), nadaje władzom przemysłowym drugiej instancji prawo udzielania takich zezwoleń pod warunkiem, że ubiegające się o zezwolenie osoby przedstawią dowód zawarcia umowy z przedsiębiorstwem państwowym „Centrala Odpadków Użytkowych“.

Zbieranie odpadków użytkowych nie wymaga zezwolenia, jednak osoby, ubiegające się o licencję na zawodowe zbieranie tych odpadków, muszą uzyskać na to upoważnienie Centrali Od-

padków Użytkowych lub przedsiębiorstwa, posiadającego zezwolenie.

W numerze 41 z dnia 26 sierpnia 1948 r.

Podatki komunalne.

poz. 297. Dekret z dnia 23 sierpnia 1948 r. o zmianie dekretu z dnia 20 marca 1946 r. o podatkach komunalnych.

W dekrecie z dnia 20 marca 1946 r. o podatkach komunalnych (Dz. U. R. P. z 1947 r. Nr 40 poz. 198 i z 1948 r. Nr 21 poz. 142) zostały wprowadzone następujące zmiany:

ust. 2 art. 21 został uzupełniony nowym końcowym zdaniem, według którego zasady i sposób ustalania wartości czynszowej (chodzi tu o czynsz z tytułu najmu lub dzierżawy nieruchomości) określi rozporządzenie Ministrów Administracji Publicznej i Ziem Odzyskanych, wydane w porozumieniu z Ministrem Skarbu;

Artykułowi 22-mu zostało nadane nowe brzmienie, w myśl którego w stosunku do nieruchomości, których czynsz z tytułu najmu lub wartość czynszową ustala się według nowych stawek przewidzianych dekretem z dnia 28 lipca 1948 r. o najmie lokali (Dz. U. R. P. Nr 36 poz.

259), podatek wynosi 25% podstawy opodatkowania, w stosunku do pozostałych nieruchomości — 20%, jeżeli podstawą opodatkowania nie przekracza zł. 2.000.— i — 30%, jeżeli podstawą opodatkowania przekracza zł. 2.000.—.

W myśl nowego brzmienia art. 23 przytoczonego wyżej dekretu podatek płatny jest w dwóch równych ratach: do dnia 30 czerwca i do dnia 30 listopada każdego roku.

Obowiązek podatkowy ciąży również na podnajemcach, obowiązanych w myśl art. 7 dekretu o najmie lokali do płacenia oddzielnie czynszu.

Omawiany dekret wszedł w życie z dniem 1 września 1948 r.

Umowy ubezpieczenia na życie.

poz. 301. Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 12 sierpnia 1948 r. wydane w porozumieniu z Ministrem Pracy i Opieki Społecznej o zasadach specjalnych umów ubezpieczenia na życie oraz o warunkach i sposobie zaliczania składek z tytułu tych umów na poczet rocznych wkładów oszczędnościowych.

W myśl § 2 powyższego rozporządzenia specjalne umowy ubezpieczenia na życie mogą zawierać tylko uczestnicy Funduszu Społecznego Funduszu Oszczędnościowego.

Specjalne umowy ubezpieczenia na życie mogą mieć na celu zapewnienie sobie kapitału lub renty na starość, bądź na wypadek inwalidztwa, albo zapewnienie kapitału lub renty rodzinie po swojej śmierci, albo wreszcie zapewnienie za swego życia renty okresowej zstępnym na pokrycie kosztów wykształcenia fachowego.

Zasady specjalnych umów ubezpieczenia na życie są zawarte w § § 3 — 13 rozporządzenia, zaś o warunkach i sposobie zaliczania składek z tytułu specjalnych umów ubezpieczenia na poczet rocznych wkładów oszczędnościowych traktują § § 14 — 16 tego rozporządzenia.

Rozporządzenie powyższe weszło w życie 26 sierpnia 1948 roku.

W numerze 42 z dnia 1 września 1948 r.

Prawo karne skarbowe

poz. 307. Rozporządzenie Ministrów Skarbu, Sprawiedliwości, Administracji Publicznej, Ziem Odzyskanych, Obrony Narodowej i Bezpieczeństwa Publicznego z dnia 14 sierpnia 1948 r. zawierające przepisy wykonawcze do prawa karnego skarbowego.

Rozporządzenie powyższe weszło w życie z dniem 1 września 1948 r. Równocześnie utraciły moc obowiązującą przepisy wykonawcze do prawa karnego skarbowego, zawarte w rozpo-

ządzeniu Ministra Skarbu i Sprawiedliwości z dnia 1 lipca 1947 r. (Dz. U. R. P. Nr 51 z 1947 r. poz. 398).

W numerze 44 z dnia 29 września 1948 r.

Podatek gruntowy

poz. 332. Rozporządzenie Ministrów Administracji Publicznej i Ziem Odzyskanych z dnia 15 września 1948 r., wydane w porozumieniu z Ministrami Skarbu oraz Rolnictwa i Reform Rolnych w sprawie obniżenia podatku gruntowego na rok podatkowy 1948 podatnikom, dla których podstawą opodatkowania nie przekracza 10 kwintali żyta.

Podatek gruntowy na rok 1948 został obniżony o 50% w stosunku do rolników dla których podstawą opodatkowania podatkiem gruntowym (art. 7 dekretu z dnia 20 marca 1946 r. o podatkach komunalnych) nie przekracza 10 kwintali żyta.

W numerze 45 z dnia 30 września 1948 r.

Podatek od nieruchomości

poz. 336. Rozporządzenie Ministrów Administracji Publicznej i Ziem Odzyskanych z dnia 24 września 1948 r. wydane w porozumieniu z Ministrem Skarbu w sprawie obowiązku wpłacania zaliczek na podatek od nieruchomości.

Rozporządzenie powyższe dostosowuje przepisy o obowiązku wpłacania zaliczek na podatek od nieruchomości do norm i zasad, wyrażonych w dekrecie z dnia 28 lipca 1948 r. o najmie lokali. (Dz. U. R. P. Nr 36 poz. 259).

Uzyskało ono moc obowiązującą od dnia 1 września 1948 r.

W numerze 48 z dnia 11 października 1948 r.

Społeczny Fundusz Oszczędnościowy

poz. 358. Dekret z dnia 29 września 1948 r. o jednorazowej wpłacie na rzecz funduszu A. Społecznego Funduszu Oszczędnościowego.

Do jednorazowej wpłaty obowiązani są uczestnicy funduszu A, będący podatnikami podatku obrotowego. Wpłata ta stanowi dodatkową składkę oszczędnościową, o którą podwyższa się roczny wkład oszczędnościowy uczestnika funduszu A za rok kalendarzowy 1948.

W myśl art. 4 dekretu od jednorazowej wpłaty wolne są m.in. osoby, przedsiębiorstwa i instytucje, wymienione w art. 3 ustawy o obowiązku społecznego oszczędzania.

Ponieważ zaś w art. 3 pkt. 4 tej ustawy wymienione są „spółdzielnie należące do Związku Rewizyjnego Spółdzielni R. P., z wyjątkiem

tych, co do których Związek Rewizyjny lub Państwowa Rada Spółdzielcza stwierdziła, że działalność spółdzielni jest niezgodna z zasadami ruchu spółdzielczego", — przeto na zasadzie przytoczonych wyżej przepisów ustawy z dnia 30 stycznia 1948 r. o obowiązku społecznego oszczędzania (Dz. U. R. P. Nr 10 z 1948 r. poz. 74) oraz przepisów z art. 40 ust. 1 ustawy z dnia 21 maja 1948 r. o Centralnym Związku Spółdzielczym i centralach spółdzielni (Dz. U. R. P. Nr 30 z 1948 r. poz. 199), **spółdzielnie należące do central spółdzielni, co do których ani właściwa centrala spółdzielni, ani Centralny Związek Spółdzielczy nie stwierdziły, że działalność ich jest niezgodna z zasadami ruchu spółdzielczego, są wolne od obowiązku jednorazowej wpłaty, przewidzianej w omawianym dekrete.**

Zniesienie urzędu Ministra Apropowizacji

poz. 360. Dekret z dnia 29 września 1948 r. o zniesieniu urzędu Ministra Apropowizacji.

Sprawy, zastrzeżone w dotychczasowych przepisach prawnych właściwości Ministra Apropowizacji, którego urząd został zniesiony, przeszły do zakresu działania Ministra Przemysłu i Handlu z następującymi wyjątkami:

a) sprawy, związane z współpracą z Międzynarodowym Nadzwyczajnym Funduszem Pomocy Dzieciom, przeszły do zakresu działania Ministra Zdrowia.

b) główny Pełnomocnik Rządowy do spraw podatku gruntowego działa przy Ministerstwie Skarbu, a wojewódzcy i powiatowi pełnomocnicy — przy wojewódzkich i powiatowych władzach administracji ogólnej,

c) wreszcie sprawy, związane z rozrachunkiem towarowym i finansowym oraz z likwidacją remanentów towarowych, pozostających w dyspozycji Ministra Apropowizacji, przeszły do zakresu działania Likwidatora agend Ministra Apropowizacji, działającego przy Ministrze Skarbu.

Likwidator agend Ministra Apropowizacji wykonuje swe czynności za pośrednictwem wydziałów apropowizacji w urzędach wojewódzkich i referatów apropowizacji w starostwach powiatowych.

Dekret wszedł w życie 11 października 1948 roku z mocą obowiązującą od dnia 1 października 1948 r.

W numerze 49 z dnia 13 października 1948 r.

Czas pracy w przemyśle i handlu.

poz. 372. Dekret z dnia 6 października 1948 r. w sprawie zmiany dekretu z dnia 19 września 1946 r. o zmianie ustawy o czasie pracy w przemyśle i handlu.

Artykuł 2-gi ust. 2 dekretu z dnia 19 września 1946 r. o zmianie ustawy o czasie pracy w

przemyśle i handlu (Dz. U. R. P. Nr 51 z 1946 r. poz. 285) otrzymał następujące brzmienie: „Rada Ministrów w drodze rozporządzeń, wydawanych z ważnością na jeden rok, może przedłużać wspomniany czasokres do dnia 17 października 1950 roku, o ile względy gospodarcze Państwa będą tego wymagały“.

Uwaga: W myśl art. 1 dekretu z dnia 19 września 1946 r. o zmianie ustawy o czasie pracy w przemyśle i handlu (Dz. U. R. P. Nr 51 poz. 285 z 1946 r.) czas pracy wszystkich pracowników, zatrudnionych na mocy umowy w przemyśle, handlu, górnictwie, komunikacji i przewozie oraz innych zakładach pracy, choćby na zysk nie obliczonych, prowadzonych w sposób przemysłowy, niezależnie od tego, czy zakłady te są własnością prywatną, czy państwową, czy też organów samorządowych, wynosi bez wliczenia przerw odpoczynkowych najwyżej 8 godzin na dobę, w soboty 6 godzin na dobę i nie może przekraczać 46 godzin na tydzień.

Najem lokali mieszkalnych.

poz. 374. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 29 września 1948 r. w sprawie zwolnień i ulg w opłacaniu czynszu za najem lokali mieszkalnych oraz zwolnień od wpłat na rzecz Funduszu Gospodarki Mieszkaniowej.

W stosunku do spółdzielczości rozporządzenie powyższe ustanawia następujące ulgi:

a) na zasadzie § 2 pkt. 5 omawianego rozporządzenia będą opłacali czynsz w dotychczasowej wysokości członkowie spółdzielni pracy, objętych wykazami, ustalonymi przez Ministra Przemysłu i Handlu na podstawie wniosków właściwej centrali, przedstawionych przez Centralny Związek Spółdzielczy, przy czym wykazy te ogłaszane będą we właściwym dzienniku wojewódzkim (dzienniku urzędowym zarządu miejskiego),

b) na zasadzie § 5 pkt. 1 lit. a) omawianego rozporządzenia będą opłacali czynsz w wysokości połowy stawek, określonych w tabeli Nr 1, stanowiącej załącznik do dekretu, na obszarze całego Państwa, członkowie spółdzielni pracy, objętych wykazami, ustalonymi przez Ministra Przemysłu i Handlu na podstawie wniosków właściwej centrali, przedstawianych przez Centralny Związek Spółdzielczy, przy czym wykazy te ogłaszane będą we właściwym dzienniku wojewódzkim (dzienniku urzędowym zarządu miejskiego),

c) na zasadzie § 6 lit. a), b) oraz c) omawianego rozporządzenia zostały zwolnione od wpłat na Fundusz Gospodarki Mieszkaniowej lokale użytkowe, zajmowane przez przedsiębiorstwa spółdzielcze, państwospółdzielcze lub centrale spółdzielczo - państwowe, przez przedsiębiorstwa, pozostające pod zarządem organizacji spółdzielczych, jak również zajmowane na po-

mieszczenia wszelkiego rodzaju instytucji i zakładów organizacji spółdzielczych i państwowo-spółdzielczych.

Omawiane rozporządzenie weszło w życie z dniem 18 października 1948 r. z mocą obowiązującą od dnia 1 września 1948 r.

poz. 375. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 29 września 1948 r. o właściwości władz i postępowaniu przy ustalaniu wysokości czynszu oraz przy wymiarze i ściąganiu wpłat na Fundusz Gospodarki Mieszkaniowej.

Wynajmujący jest obowiązany do obliczenia powierzchni użytkowej lokalu, kwalifikowania lokali co do ich charakteru mieszkaniowego lub użytkowego, jak również do określania wysokości czynszu za najem lokali mieszkalnych według nowych stawek. Wynajmujący jest obowiązany również do ustalania tymczasowej wysokości czynszu według ilości izb (art. 30 dekretu z dnia 28 lipca 1948 r. o najmie lokali, ogłoszonego w Dz. U.R.P. Nr 36, poz. 259).

Nadzór nad czynnościami wynajmującego i rozstrzyganie sporów o zastosowanie nowych stawek czynszu bądź o jego wysokość należy do zarządów miejskich i gminnych (w Warszawie i Łodzi — do dzielnicowych organów Zarządu Miejskiego — starostw grodzkich), jako do władz czynszowych pierwszej instancji (§ 5).

Od decyzji tych władz przysługuje odwołanie do czynszowych komisji odwoławczych drugiej instancji, czynnych przy starostwach powiatowych — dla obszaru powiatu, w Warszawie i Łodzi — przy starostwach grodzkich; w innych miastach wydzielonych — zarządach miejskich (§ 6).

Nadzór nad władzami czynszowymi sprawują wojewodowie w stosunku do zarządów miast wydzielonych oraz w stosunku do komisji odwoławczych, a w Warszawie i Łodzi — prezydenci tych miast, w stosunku do pozostałych zarządów miejskich i gminnych — starostowie powiatowi (§ 3).

Naczelną nadzór nad postępowaniem władz czynszowych należy do Ministra Odbudowy (§ 9).

Przy ściąganiu zaległych wpłat na rzecz Funduszu Gospodarki Mieszkaniowej mają zastosowanie przepisy art. 1 ust. 3 dekretu z dnia 28 stycznia 1947 r. o egzekucji administracyjnej świadczeń pieniężnych (Dz. U. R. P. Nr 21 poz. 34). Egzekucji dokonują właściwe organa wykonawcze gmin wiejskich i miejskich (§ 10).

Rozporządzenie powyższe weszło w życie z dniem 18 października 1948 r. z mocą obowiązującą od dnia 1 września 1948 r.

W numerze 50 z dnia 30 października 1948 r.
Rozbiórka i naprawa budynków zniszczonych i uszkodzonych wskutek wojny

poz. 389. Dekret z dnia 25 października 1948 r. w sprawie zmiany dekretu z dnia 26.X.1945 r. o rozbiórce i naprawie budynków zniszczonych i uszkodzonych wskutek wojny.

W myśl nowo wproszonych przepisów w przypadkach, gdy właściciel nie przystąpił do rozbiórki lub prowadzi ją opieszale, władze budowlane mogą nawet bez zgody właściciela zlecić dokonanie rozbiórki każdego zniszczonego budynku, przy czym osoba prawna, ponosząca koszt rozbiórki, uzyskuje prawo własności materiałów, pochodzących z rozbiórki bez odszkodowania dla właściciela.

O uznaniu budynku za nienaprawiony orzeka władza budowlana. Budynki naprawione lub których naprawa została rozpoczęta przed dniem 21.XI.1945 r. przez instytucje społeczne, spółdzielnie mieszkaniowe oraz przez najemców, którzy po tym dniu utworzyli zrzeszenia najemców, nie będące własnością tych instytucji, spółdzielni i zrzeszeń, przechodzą pod ich zarząd na warunkach, określonych w art. 9 dekretu z dnia 26. X. 1945 r. w pierwotnym jego brzmieniu (Dz. U.R.P. Nr 50, poz. 281), to znaczy, że: a) koszty naprawy ustala władza budowlana, b) zarząd nie może trwać dłużej niż lat 10, przy czym koszty nie pokryte z czynszów w tym okresie, ulegają umorzeniu, c) przy ustalaniu kwoty, jaka ma być umorzona z czynszów, nie dolicza się oprocentowania kapitału własnego, wydatkowanego na naprawę. Jako datę objęcia w zarząd przyjmuje się datę ukończenia naprawy.

Wykonanie wszelkich postanowień o przywrócenie posiadania oraz orzeczeń o wydaniu nieruchomości, których część składową stanowią budynki naprawione i oddane w użytkowanie osób na warunkach określonych dekretem z dn. 26.X.1945 r. o rozbiórce i naprawie budynków zniszczonych i uszkodzonych wskutek wojny (Dz. U.R.P. z 1947 r., poz. 181), zostaje zawieszona z mocy samego prawa do czasu wygaśnięcia prawa użytkowania. Ma to miejsce również i wtedy, gdy orzeczenie o przywróceniu posiadania lub o wydaniu nieruchomości wykonano, lecz budynek w dniu wejścia w życie omawianego dekretu jest nadal zajmowany przez osoby, którym użytkowanie tego budynku zostało przyznane na zasadzie dekretu z dn. 26.X.1945 r.

Minister Odbudowy został upoważniony do ogłoszenia w Dz. U.R.P. jednolitego tekstu dekretu z dn. 26.X.1945 r. o rozbiórce i naprawie budynków zniszczonych i uszkodzonych wskutek wojny.